



Aanbod voor liturgie en bezinning, gesprek en actie

2 september 2018: Scheppingszondag

1 september tot 4 oktober 2018: Scheppingsperiode

Met dank aan Karel Malfliet, coördinator van Ecokerk. De samenstelling van de Brochure met vele zeer bruikbare teksten voor vieringen en activiteiten gebeurde onder zijn leiding. Van harte aanbevolen! Greet Heslinga van de VPKB Werkgroep Kerk in de Samenleving, maakte een selectie. De uitgebreide brochure met bezinningsteksten voor alle zondagen in de Scheppingsperiode zijn te vinden op de website: www.ecokerk.be

Inhoud

Inhoud	2
Deel I	3
1. Inleiding	3
2. Scheppingszondag: Zondag 2 september	4
3. Suggesties voor de preek	6
Deel II	9
4. Toelichting: Het klimaat ligt op ons bord	9
5. Klimaatnetwerk.be – Elke groep een klimaatplan	11
Deel III	12
6. Exegetische achtergrond bij het Marcus-evangelie en bij de Marcus-lezingen tijdens de Scheppingsperiode	12
7. Gebed voor de Scheppingsperiode 1	14
8. Gebed voor de Scheppingsperiode 2	15
9. Gebed om ontferming: extra suggestie 1	16
10. Gebed om ontferming: extra suggestie 2	17
11. Tafelgebed bij Scheppingszondag	18
Deel IV	20
12. Eco-geboden uit de Bijbel	20
13. Teksten over voedsel	22
14. Liederen	25

Deel I

1. Inleiding

- De scheppingsperiode omspannt de periode van 1 september tot 4 oktober, de feestdag van Franciscus van Assisi. Het is een begrip dat tot ons is gekomen via de Orthodoxe Kerk en de Wereldraad van Kerken.
- In de Orthodoxe Kerk is 1 september de start van het kerkelijk jaar, en leest men in de liturgie voor uit Genesis. In 1989 riep Patriarch Dimitrios 1 september ook uit tot Dag van gebed voor het milieu
- De Wereldraad van Kerken nam dit initiatief in 1997 over, en stelde voor om een scheppingsperiode in te stellen.
- Bij ons resulteerde dit onder meer in Scheppingszondag, op de eerste zondag van september.
- In 2015 sloot Paus Franciscus zich aan bij de Orthodoxe Kerk, en riep 1 september ook voor de Rooms-Katholieke Kerk uit tot jaarlijkse “Werelddag van gebed voor de zorg voor de Schepping”. In de oecumenische samenwerking kan hier wellicht ook aandacht voor zijn. Teksten voor deze viering rond psalm 104 kunt u vinden in de Brochure voor de Scheppingsperiode 2018 (blz.10v)

Deze **Brochure voor de Scheppingsperiode** biedt een aanbod aan dat bruikbaar is gedurende de hele periode van 1 september-4 oktober. Hierdoor is ze ook een praktisch instrument voor oecumenische samenwerking en gezamenlijke vieringen. Voor de zondagen van de Scheppingsperiode, vind je in deze brochure telkens een gebed om ontferming, een voorbede en een bezinningstekst . Het zou goed zijn om gedurende deze periode ook de **affiche ‘Kies lokaal’** van Eckerk een zichtbare plek te geven in de kerk.

Rode draad doorheen heel het aanbod, is de encycliek *Laudato Si’* die paus Franciscus schreef ‘over de zorg voor het gemeenschappelijk huis’. Vele religieuze leiders van kerken en de Wereldraad van Kerken sloot zich daarbij aan. Deze encycliek is een breed gedragen en zeer inspirerend document.

We stellen voor om op één zondag tijdens de Scheppingsperiode de **campagne van Eckerk** in de kijker te zetten, zowel in de viering als met andere activiteiten.

De Brochure geeft daarvoor bouwstenen. Zie blz. 43-56.

Activiteiten, aansluitend bij de zondagse kerkdienst

Het aanbod biedt uitstekende kansen om ook aansluitend bij de zondagsviering nog een aantal activiteiten te plannen b.v.:

- Organiseer een aperitief met lokale producten, in samenwerking met producenten uit de buurt. Zij zullen graag een woordje uitleg geven.
- Of maak er een heus aperitiefgesprek van, over voedsel en landbouw dichtbij en veraf. (zie pagina 43)

- Organiseer een eco-gezinswandeling in de buurt, met bezoeken bij interessante initiatieven: een boer die verkoopt via Korte Keten, een volkstuintje, een zelfpluktuin, initiatieven van stadslandbouw, lokale transitiegroepen, enz...
 - Werk samen met organisaties die eco-initiatieven in hun jaarprogramma hebben. Geef hen de kans om hun werking via een stand in of naast de kerk voor te stellen
- We nodigen alle groepen uit om mee te doen met de campagne **“Klimaatnetwerk.be – Elke groep een klimaatplan”** die we ook in deze brochure kort voorstellen. Doe mee, maak een eigen klimaatplan voor je groep of gemeente, en deel het op Klimaatnetwerk.be.
 - Met **‘Kies lokaal’** nodigen we jouw groep of gemeente uit om dit jaar extra aandacht te geven aan ons voedsel. De eigen voedselkeuzes vormen niet alleen een belangrijk onderdeel van het klimaatplan van een gezin of een groep. Ze zijn ook een hefboom om te werken aan een toekomst voor alle mensen, met respect voor de aarde en al wat leeft.

2. Scheppingszondag: Zondag 2 september

Uit Laudato Si’:

“De scheppingsverhalen in het boek Genesis (..) geven aan dat het menselijk bestaan gebaseerd is op drie fundamentele en nauw met elkaar verbonden relaties: de relatie met God, met de naaste en met de aarde. Volgens de Bijbel werden deze drie vitale relaties verbroken, niet alleen buiten ons maar ook binnen onszelf. Deze breuk is de zonde.”
(Laudato Si’ 66)

Lezingen:

Deut. 4,1-2.6-8

Ps. 15

Jak. 1,17-18.21b-22.27

Mc. 7,1-8.14-15.21-23

De eerste lezing heeft het over ‘het land dat God ons schenkt’, en over hoe we moeten leven om dit het ‘beloofde land’ te laten zijn voor al wat leeft. Onze hele aarde is dat land. En we weten dat het vandaag een bedreigde plek is, met armoede, onrecht en ongelijkheid, met vervuiling en afval, met uitstervende planten- en diersoorten en een vernietigende klimaatverandering. Hoe moeten we leven om deze aarde weer het beloofde land te laten zijn? Wat betekent het, de drie verbroken relaties te herstellen waarop ons bestaan gebaseerd is: de relatie met God, met de naaste en met de aarde?

Gebod om ontferming:

- L. Heer, een mooi maar kwetsbaar geschenk hebt Gij ons toevertrouwd:
deze broze aarde en het leven van talloze mensen.
Laat ons het niet verkwanselen! Heer, ontferm U over ons.
- A. Heer, ontferm U over ons
- L. Jezus, uw vrijheid botste met de starheid van uw omgeving.
Ook wij zijn stug en weerbarstig om te doen wat moet gedaan worden.
Christus, ontferm U over ons.
- A. Christus, ontferm U over ons
- L. Heer, zonder uw goede Geest loopt alles mis.
Open ons hart, open onze oren voor uw oproep, uw gebod,
dat ons in goede banen leidt. Heer, ontferm U over ons.
- A. Heer, ontferm U over ons.
- V. Moge de ontferming van God, die de ruimte schiep,
ons nabij zijn, onze blik verruimen,
ons afkeren van het kwaad
en telkens weer ons terugbrengen op de weg
die voert naar echt en volwaardig leven. Amen.

Voorbede:

In deze scheppingsperiode bidden wij
voor het land dat God ons schenkt,
en alle mensen die er wonen, samen met alles wat leeft.

Dat we niet besmet worden met het virus van onverschilligheid,
Dat we weerstaan aan de verleiding om te leven zonder maat, zonder rem.
Dat onze levenswijze niet bijdraagt aan onrecht of armoede.
Dat we niet medeplichtig worden aan vervuiling, vernietiging of opwarming van de aarde.

Maak ons allen in deze wereld, tot uitvoerders van Uw woord,
medewerkers aan Uw schepping,
genezers van de gekwetste aarde,
beschermers van alle leven,
behoeders van Uw beloofde land.

Bezinningstekst:

'Dit volk eert mij met de lippen, maar hun hart is ver van Mij'

Reinigingswetten van de Joden
of het hele web van regeltjes waar onze maatschappij in verstrikt geraakt...
ze kunnen afleiden van de zaak waar het om gaat :
Gods stem horen in het meest kwetsbare!
Wie zich zuiver wil houden, zich afschermt van wat van buiten komt
gaat voorbij aan de innerlijke bezoedeling in het hart van de mens.

Onder de mom iets te doen aan de vervuiling van de lucht
wordt gesjoemeld met de uitstootnormen van fijn stof.

Onder de schijn van sociaal woonbeleid
wordt de markt van het winstbejag gediend. En ga maar door !

Men doet aan lippendienst, verschuift problemen naar commissies,
kaatst de bal van de één naar de ander.

Maar God wil dat we elkaar ruimte geven
in het land dat Hij voor ons ontvouwt,
op deze lieve aarde die voor allen is bestemd.

Voor alle zondagen in de Scheppingsperiode staan liturgische suggesties in de Brochure: blz. 20vv.)

Zondag 30 september is het ook Vredeszondag. Liturgische suggesties zie Brochure blz. 26. [Pax Christi](#) heeft hiervoor ook een liturgisch aanbod uitgewerkt.

3. Suggesties voor de preek

Met onderstaande handreiking voor de preek kan je tijdens een zondagsviering in de Scheppingsperiode aandacht vragen voor het Scheppingsthema en de campagne van Ecokerk. Omdat deze niet geschreven is voor een specifieke zondag, is er geen verwijzing naar de lezingen.

Vandaag is het zondag. De eerste dag van de week. Al ruim tweeduizend jaar is dit voor christenen de wekelijkse dag waarop men als gemeenschap samenkomt en Pasen viert. Maar waarom? Wat komen wij hier doen? Je kan er veel over zeggen. Bijvoorbeeld: we willen iets beleven, iets leren, iets voelen, iets uitdrukken. Of we willen danken, vieren en inspiratie opdoen. Of we willen brood breken en delen, tot gedachtenis van de gekruisigde en opgestane Christus.

Hoe we het ook uitdrukken, het gaat altijd over relaties.

Relaties beleven, relaties herstellen, relaties vieren. Net zoals de zaterdagse sabbat bij de Joden is dit immers ook onze zevende dag, de rustdag, de dag om lief te hebben, te genieten van het goede leven, samen met al onze relaties. Welke relaties? De relatie met God: uiteraard. Evident ook: de relaties met elkaar, de gemeenschap van mensen waar we deel van uitmaken, voor christenen de gemeenschap rond de opgestane Christus. Maar er is ook een derde relatie: die met de aarde en alle levende wezens.

Vreemd genoeg klinkt die ons soms wat vreemd in de oren. Dat de Bijbelse traditie zegt dat de 7^e dag, de sabbat, of het 7^e jaar, het sabbatjaar, of het 7 X 7^e jaar, het jubeljaar, er ook zijn voor de dieren en het land, dat zijn we ergens onderweg kwijtgeraakt. Natuurlijk kunnen we houden van de natuur. We kunnen erin wandelen, we kunnen ervan genieten, we kunnen ontzag hebben voor het natuurgeweld, zoals de vulkaanuitbarsting en de aardbeving in Hawaï dit jaar, of de overstromingen vorig jaar in Azië en de Verenigde Staten. We kunnen natuurbeelden gebruiken in onze teksten, onze gebeden, onze beeldspraak. Maar dat die relatie tot de aarde op hetzelfde niveau zou staan als onze

relatie tot God en de naaste, verrast ons vaak.(...) Verder hebben we vooral geleerd dat we de natuur moesten onderwerpen. Dat we de natuur met haar grond, water, lucht en levende wezens ongestraft konden gebruiken, verdringen, ontginnen, uitroeien, ontbossen, verbranden, vervuilen, genetisch manipuleren, met pesticiden vergiften, enzoverder.

‘Verover de aarde’ was 50 jaar geleden zelfs de naam van een populair wetenschappelijk Tv-programma.

In 2015, enkele maanden voor de klimaatconferentie in Parijs, lanceerde paus Franciscus de encycliek *Laudato Si’*. In die encycliek gaat hij dieper op die relaties in, vanuit de bezorgdheid voor de milieuvernieting en de groeiende armoede die daar het gevolg van is. Hij schrijft:

“De scheppingsverhalen in het boek Genesis (...) geven aan dat het menselijk bestaan gebaseerd is op drie fundamentele en nauw met elkaar verbonden relaties: de relatie met God, met de naaste en met de aarde. Volgens de Bijbel werden deze drie relaties verbroken, niet alleen buiten ons maar ook binnen onszelf. Deze breuk is de zonde.” (LS 66)

“Wij hebben ons aangematigd de plaats van God in te nemen.” Het gevolg daarvan is, zo schrijft hij, *“dat wij opgegroeid zijn met het idee dat we eigenaars en heersers waren met een machtiging om de aarde uit te buiten. Daarom bevindt onze onderdrukte en verwoeste aarde zich onder de meest verlaten en mishandelde armen.”*

De aarde en de armen bevinden zich in hetzelfde kamp. Ze zijn beiden slachtoffers.

Zowel de armoede als de overconsumptie zijn een probleem voor het ‘goede leven’ in ons gezamenlijk huis dat ‘aarde’ heet.

Meer nog, onze hele thuis is bedreigd. De klimaatcrisis is een uitdaging zonder voorgaande in de menselijke geschiedenis. Het gaat niet alleen over stijgende temperaturen, stijgende zeespiegels of vernietigender stormen. Het gaat ook over volksgezondheid, water en voedsel, migratie, vrede en stabiliteit.

Daarom klinkt de oproep van Paus Franciscus in *Laudato Si’* tot een dringende ecologische bekering, ons zo indringend en uitdagend in de oren.

Ook het Akkoord van Parijs, waarin wereldleiders beslisten om de stijging van de temperatuur op aarde een halt toe te roepen, klinkt uitdagend genoeg. Het wordt een van de belangrijkste operaties die de mensheid ooit uitvoerde.

Laudato Si’ en het Akkoord van Parijs. Beide dagen ieder van ons uit om daadwerkelijk een andere levensstijl en een ecologisch burgerschap te ontwikkelen. De vraag is: hebben we daar energie voor, inspiratie, concrete ideeën? Wat kunnen we doen? En is het nog niet te laat?

De Scheppingsperiode in de maand september is een goed moment om met die vragen aan de slag te gaan. Schepping is immers geen “Voltooid Verleden Tijd” maar “Onvoltooid Tegenwoordige Tijd”, iets wat hier en nu gebeurt. Wij zijn geroepen om als ‘medescheppers’ onze verantwoordelijkheid op te nemen en mee te werken aan de voltooiing van de schepping.

We willen niet bij de pakken blijven zitten, want dan woekert de crisis verder. We willen in actie komen en meewerken aan de oplossing.

Het voorbije jaar hoorden we de oproep van Eckerk: *‘Elke groep een klimaatplan’*. Sindsdien verschenen op de website Klimaatnetwerk.be tientallen verhalen van verenigingen, scholen, parochies, kerkfabrieken, bisdommen en congregaties die hun eigen klimaatplan opstelden en begonnen uit te voeren.

Deze actie loopt verder. Nieuwe groepen zijn bezig hun eigen klimaatplan te maken en zullen dit delen op Klimaatnetwerk.be. Ze kunnen daarvoor beroep doen op tientallen tips van Ecokerk over verschillende onderwerpen.

Een van die onderwerpen wordt dit jaar speciaal in de kijker gezet: voedsel en landbouw.

Met 'Kies lokaal' vraagt Ecokerk dat we zoveel mogelijk voedsel zouden eten dat op duurzame wijze in onze eigen omgeving geproduceerd wordt. Zo vermijden we de vele transportkilometers per vrachtwagen of vliegtuig van voedsel of veevoeder. En leren we weer de mensen kennen die met respect voor de bodem en de natuur instaan voor onze lekkere, gezonde en milieuvriendelijk geproduceerde dagelijkse kost.

'Kies lokaal' is een van de manieren om samen te sleutelen aan onze levensstijl en om met elkaar en de ruimere gemeenschap in dialoog te gaan.

'Kies lokaal' is één onderdeel van het klimaatplan dat we als gezin, als groep of als gemeente/parochie kunnen maken.

'Kies lokaal' is ook een praktische en haalbare manier om samen aan de slag te gaan voor de zorg voor ons gemeenschappelijk huis, de aarde. Dicht bij huis, maar ook ver van hier, in landen waar nu de beste gronden vaak in gebruik zijn om groenten te telen voor onze consumptie of veevoeder voor onze veeteelt, ten koste van de lokale boeren, hun gronden, hun inkomen, hun woongebieden, hun bossen en hun watervoorraden.

'Kies lokaal' is dus een van de wegen om de drie relaties te herstellen, te beleven en te vieren waar de paus het over heeft in zijn encycliek: met God, met elkaar én met de aarde.

Deel II

4. Toelichting: Het klimaat ligt op ons bord

Kies lokaal

Over de manier waarop we ons voedsel produceren en consumeren bestaat er wereldwijd, en dus ook in ons land, een levendig debat.

Dat is niet toevallig. Landbouw en onze voedselconsumptie vormen een van de belangrijke thema's in het klimaatdebat.

Landbouw zorgt voor het broodnodige voedsel voor alle mensen maar heeft een impact op zijn omgeving, positief en negatief.

Ook paus Franciscus heeft het erover in zijn encycliek 'Laudato Si', waar hij het verband legt tussen ons menselijk handelen en klimaatverandering, honger, verlies aan biodiversiteit, milieuverontreiniging, armoede en vluchtelingenstromen...

De manier waarop we aan landbouw doen is een keuze die slechts beperkt door de boer wordt gemaakt. Markt, consumenten, landeigenaars, Retail, beleid, internationale overeenkomsten ... zijn meer en meer bepalend.

En wat is onze rol daarbij? Als we willen dat landbouw een deel van de oplossing wordt, en ophoudt een deel van het probleem te zijn, zal dat moeten blijken uit onze keuzes als consument.

Klimaatnetwerk.be – Elke groep een klimaatplan

Ook in het komende werkjaar blijft Eckerk groepen oproepen een eigen klimaatplan te maken en het te delen op Klimaatnetwerk.be.

Met 'Kies lokaal' nodigen we jouw groep uit om dit jaar extra aandacht te geven aan ons voedsel.

De eigen voedselkeuzes vormen niet alleen een belangrijk onderdeel van het klimaatplan van een gezin of een groep.

Ze zijn ook een hefboom om te werken aan een toekomst voor alle mensen, met respect voor de aarde en al wat leeft.



We kunnen kiezen

Op alle vlakken kunnen mensen keuzes maken. Hoe kunnen wij het verschil maken? Meer en meer mensen willen eerlijk en gezond voedsel op het menu, met een kleine ecologische voetafdruk. Ze zoeken manieren om opnieuw betrokken te worden bij de duurzame productie en distributie.

Ook boeren willen duurzame keuzes maken. Bijvoorbeeld door zelf energie te produceren. Of door te werken aan een gezonde bodem en duurzame productiemethoden. Of door zelf eiwitrijke voedergewassen te telen voor hun dieren, in plaats van geïmporteerd voeder te kopen. Maar voor deze keuzes hebben ze kansen nodig. En landbouwgrond. En consumenten voor wie goed eten iets waard is.

Het is ook een keuze voor sociale rechtvaardigheid. Dicht bij huis, maar ook ver van hier, in landen waar nu de beste gronden vaak in gebruik zijn om groenten te telen voor onze consumptie of veevoeder voor onze veeteelt, ten koste van de lokale boeren, hun gronden, hun inkomen, hun woongebieden, hun bossen en hun watervoorraden.

Kies lokaal: ban de lange keten

Een belangrijk element in de discussie, is de zogeheten lange voedselketen, met de vele voedselkilometers die nodig zijn om landbouwproducten van overal, als voedingsproduct, veevoeder of grondstof samen te brengen en er aan het eind van de keten een verpakte maaltijd, snelle hap of snack van te maken voor de verwende westerse consument. *Zie de Brochure blz. 6.*

Kies lokaal: koop voedsel van de Korte Keten

Ook met je groep kun je die keuzes maken, voor je receptie, voor **startzondagen**, gemeenteactiviteiten, voor je schoolfeest, voor de jaarlijkse BBQ voor de leden, voor het bereiden van de maaltijden met de jongeren

Recent zagen in een aantal steden in ons land ook de eerste verpakkingsvrije winkels het daglicht. Een goede keuze om voedselverspilling tegen te gaan (je koopt enkel wat je zult gebruiken) en de eindeloze stroom verpakkingsmaterialen een halt toe te roepen. *Zie de Brochure: blz.6.*

Kies lokaal: samen voedsel produceren

Op het balkon, in een vierkantemetertuin, in een stadsboerderij, op een braakliggend stuk grond in de buurt, op een samen gekochte akker, in een volkstuinje... zelf voedsel produceren is populairder dan ooit. Zelf geteelde kruiden, groenten of fruit zijn vers en lekker. En niet zelden brengen ze mensen bij mekaar in een boeiend gezamenlijk project. *Zie Brochure: blz. 7.*

Kies lokaal: steun duurzame lokale landbouw

De landbouw is al jaren een sector die regelmatig in ademnood verkeert. Lage lonen en stijgende kosten doen velen de das om. De sector die zorgt voor ons dagelijks voedsel verdient steun en respect. Dit is een uitnodiging om als groep contact te leggen met lokale producenten, hun deskundigheid te waarderen, hun producten te kopen en hun inspanningen te ondersteunen.

Met de campagne 'Zondag vleesdag' pleit Wervel (wervel.be) voor '**minder en beter vlees**'. Veehouderij en vlees perfect passen in een duurzaam landbouw- en voedingssysteem als de veehouderij deel uitmaakt van de gesloten voedselkringloop, en niet afhankelijk is van ingevoerde veevoerders zoals de genetisch gemanipuleerde en met pesticiden grootgebrachte soja die bovendien ook een ontbossing en een ecologische kaalslag veroorzaakt in landen als Brazilië. *(Zie Brochure: blz. 7.)*

Kies lokaal: koken met streekeigen producten

Op de website www.lekkervanbijons.be vind je tal van recepten met producten die in eigen land geteeld of geproduceerd worden.

Welke schoolmaaltijden krijgen onze kinderen voorgeschoteld? En bejaarden in de woonzorgcentra? Of de zieken in de hospitalen? Met het project "**Lunch met LEF**" nodigt Wervel uit om te kiezen voor Lokaal, Ecologisch en Fair (LEF). Misschien ook iets voor jouw school of instelling? *Zie Brochure: blz.8.*

Kies lokaal: zet je gemeentebestuur op de goede weg

Hoe vormt de gemeente de brug tussen voedselproducent en –consument, en hoe kunnen lokale besturen in samenwerking met burgers en lokale actoren inzetten op duurzame voedselstrategieën en op de 'korte keten' van productie en consumptie. In dit verkiezingsjaar is het zeker ook goed om eens na te gaan hoe het huidige gemeentebestuur de voorbije bestuursperiode met dit alles omging. En of de politieke partijen die naar uw stem hengelen er aandacht voor hebben in hun programma. Zie Brochure blz. 8)

5. Klimaatnetwerk.be – Elke groep een klimaatplan

Met Klimaatnetwerk.be vormen we een groeiend netwerk van groepen en gemeenschappen die ieder hun klimaatplan opstellen en hun realisaties met mekaar delen.

Klimaatnetwerk.be is ook een inspiratiebron door het uitwisselen van concrete ideeën en praktische voorbeelden. We hebben mekaars ervaring en opgebouwde kennis nodig om vooruit te gaan, op weg naar een koolstofarme en klimaatneutrale werking.

Concreet nodigt Ecokerk je uit om als groep mee te doen met het Klimaatnetwerk.be.

Dit doe je eenvoudig door je klimaatplan en enkele foto's van je groep en je acties te sturen naar: **klimaatnetwerk@ecokerk.be**. Wij zorgen dat ze op de website gepubliceerd worden.

Op klimaatnetwerk.be vind je een veelzijdig aanbod op maat

Is uw investeringsplan ook een klimaatplan?

Desinvesteer uit fossiele brandstoffen

Investeer in de transitie naar een koolstofarme economie



Geïnspireerd door de encycliek Laudato Si', willen steeds meer christelijke organisaties en instellingen wereldwijd, hun geld niet langer investeren in fossiele energiesectoren, maar in economische activiteiten die de transitie naar een duurzame en klimaatvriendelijke toekomst helpen waarmaken. Dit vanuit het besef dat ze een verantwoordelijkheid hebben in de realisatie van een snelle en rechtvaardige overgang van het 'fossiele tijdperk' naar schone energie voor iedereen en een koolstofarme economie.

Ecokerk en Oikocredit roepen alle organisaties op zich aan te sluiten bij deze internationale beweging.

www.klimaatnetwerk.be

Zoek je concrete ideeën om je klimaatplan op te starten? Inspirerende verhalen van groepen die hun klimaatplan al opstelden? Werk- en gespreksmodellen? Tips zowel voor je lokale vereniging? Op Klimaatnetwerk.be vind je het allemaal.

Deel III

6. Exegetische achtergrond bij het Marcus-evangelie en bij de Marcus-lezingen tijdens de Scheppingsperiode

Het evangelie van Marcus is geschreven rond het jaar 70 n.C., net na de verwoesting 'in het vuur' van Jeruzalem en de heilige tempel.

Een catastrofe was dat! Ook het hele land was verwoest, allerlei steden lagen in puin: niet alleen rond Jeruzalem, maar eveneens in het Noorden, rondom de zee van Galilea. Een vreselijke slachting vond daar plaats in Magdala (Tarichea), waarvan Flavius Josephus bericht dat daar 6.700 mensen vermoord werden (meer dan het dubbel van de aanslag op de Twin Towers in New York op 11 september 2001!). De mensen 'gooiden' zich 'in het water' en probeerden via de zee te ontluchten, maar ze werden achterhaald en wreedaardig gedood. Je zult maar van Magdala komen (Magdalena!). Zou je niet van minder 7 demonen krijgen (Mc.16, 9)?

Het is duidelijk dat dit land 'verwoest' is. Ook ecologisch is er een vernietigend spoor getrokken door heel dit land. Josephus legt uit dat er in een straal van 15 km rondom Jeruzalem geen boom meer rechtstond en er geen hout beschikbaar was om 'kruisen' te maken. Zo erg was het gesteld. We weten hoe ecologisch vernietigend oorlogen zijn. De zwakke mensen zijn het eerste slachtoffer, maar ook de 'weerloze' en kwetsbare natuur gaat eraan!

Het woord 'woest' en 'verwoesting' is kenmerkend voor Marcus. Hij begint zijn evangelie 'in de woestijn'. Dat woordveld 'woest' komt 11x voor in Marcus.

De 'gruwel der verwoesting' (Mc.13,14) slaat op Jeruzalem en de tempel. Het is ermee gedaan. Totaal verwoest!

Daarna pas zijn de evangeliën geschreven, allemaal, vanuit de grote vraag: is het echt gedaan met de erfenis van Israël, met de messiaanse beweging??

Jezus gaat bidden op een woeste plaats (1,35), heet het, ja Hij verblijft buiten op 'woeste plaatsen' (1,45). Neen, vertaal het niet met 'eenzame' plaats, dat is iets heel anders: je moet de notie 'woest, verwoest' horen. Telkens weer.

Ook als ze het brood gaan breken en delen, en zo een andere economie gaan opzetten, beginnen ze op een 'woeste plaats' (6,31.31.35 en 8,4, zowel bij eerste als bij de tweede brooddeling!). Telkens waar ze te midden van de benauwing leren delen, vertrekken ze vanuit een (ver)woeste plek. En dáár vinden ze nota bene 'groen gras' (6,39) of zitten ze op de 'aarde' (8,6), en denk die liefst zo 'groen' mogelijk! Groen te midden van het verwoeste! Jawel, het kan! Dat is de belofte.

De militaire raid van de Romeinen begon in het Noorden, in Caesarea Filippi en eindigde daar ook (in 70). Een vernietigend spoor trokken zij, met verschroeiend veel doden: langs de zee van Galilea, de Decapolis (o.a. Perea), Jericho en Jeruzalem. Daarna 'rustten' zij uit, terug in Caesarea Filippi, waar zij met hun 'brood en spelen' nog eens 2.400 joden van de omgeving doodden.

Precies dáár hoor je nu de vraag van Jezus: wie zeggen de mensen dat ik ben? Is Hij de geweldige profeet die alles nieuw zal maken? Is Hij de beloofde Messias, zoals Petrus gedurfd belijdt (zie de

lezing Mc.8,27-35)? Of zit hij ernaast? Zou je niet even 'zwijgen' met zo'n Joodse Oorlog, die zo verwoestend huishoudt? Zou dat het 'Messiasgeheimenis' van Marcus niet aanduiden, omdat je met de ervaring van deze Oorlog je eigenlijk er beter het zwijgen toe doet! Waar is God dan, waar is de messiaanse kracht? Toch nergens te zien? Of, zit die in het kruis en de vele kruisen?? Hoe paradoxaal ook.

Je wordt er sprakeloos van. In onze tweede week (Mc.7,31-37) heet het nog dat het iemand is die 'ternauwernood' spreken kan. In hoofdstuk 9, als Jezus van de berg der verheerlijking afdalt is het iemand die zich in het vuur en in het water gooit (herkent u dat nu?) en die door Jezus hard wordt toegesproken: jij (boze) geest van niet-kunnen-praten en doofheid (9,25) ... Zo'n jarenlange bezetting maakt je sprakeloos en doet je dicht klappen! Wat kun je nog voor zinnigs uitbrengen? Genees dat maar eens. Toch wordt herinnerd aan de bevrijdende profetie dat Hij de 'doven doet horen en de sprakeloze doet spreken (Mc.7,37, Jes.35,6)! Hoeveel mensen onder deze bezetting geen 'boze geest' of een 'demon' krijgen is Legio! Neen, dat zijn geen zwakzinnigen of psychiatrisch gestoorden, dat zijn mensen van vlees en bloed die het moeten uithouden onder een verwoestende bezetting, die mens en natuur kapot maakt!

Daar getuigt dit evangelie van: van bevrijding en opwekking van deze dodelijke geesten! De sprakeloze zijn tong wordt losgemaakt en 'opgewekt' van de doden (9, 25-27). De andere 'dove, die moeilijk spreekt' (7,32) wordt 'effatha' toegeroepen om zich te openen en 'rechtuit' te kunnen spreken (7,35).

En wat te denken van die man met een boze geest die zich ophield bij de graven en die men met kettingen probeerde te binden (5,3). Jezus is er niet bang van. Hij vraagt hem naar zijn naam: mijn naam is Legio, want wij zijn met velen (5,9). Een 'Legioen' bestaat ook uit duizenden! En al die duizenden boze geesten van 'meneer' Legio verdwijnen in de zwijnen, vertelt creatief het verhaal!

Laat nu toch in het vaandel van het wreedste legioen van de Romeinen een 'zwijn' getekend staan. Wel, die zwijnen, dat Legio X Fretensis, zoals het officieel heet, moet al dravend in de diepte der zee verdwijnen!!

Het evangelie van Marcus heeft deze gedachten als achtergrond. Toch laat hij zich niet doen vanwege de militaire overmacht. Hij blijft getuigen dat de bezetter kan overwonnen worden!



Dr Egbert Rooze

"De ervaring van de gevangenschap in Babylonië veroorzaakte een spirituele crisis die leidde tot een verdieping van het geloof in God. In die moeilijke periode benadrukte men Gods scheppende almacht en spoorde men het volk aan om te blijven hopen. Eeuwen later, op een ander moment van beproeving en vervolging, toen het Romeins Imperium de absolute overheersing probeerde op te dringen, vonden de gelovigen opnieuw troost en hoop door hun groeiend vertrouwen in de almachtige God, en ze zongen: "Groot en wonderbaar zijn uw daden, Heer, God, Albeheerser. Rechtvaardig en waarachtig zijn uw wegen, koning van de volken" (Apk 15,3). Als hij het universum kon scheppen uit het niets, kan hij ook tussenkomen in deze wereld en elke vorm van kwaad overwinnen. Bijgevolg is onrecht niet onoverwinnelijk." (Laudato Si' 74)

7. Gebed voor de Scheppingsperiode 1

Enige, Gij onze God,
Gij houdt niet op ons te roepen.

Onze toekomst is het,
dat wij de relaties herstellen met u, met elkaar,
en met het gemeenschappelijk huis dat wij bewonen
en dat Gij ons hebt geleend.

Dat we niet doof zijn voor Uw scheppend woord,
maar onze oren spitsen en ons hart openstellen,
zodat we de schreeuw horen, zowel van de arme als van de aarde.

Dat we niet onverschillig zijn voor de vernietigende spiraal
van klimaatopwarming, stervende natuur en toenemende armoede.
Dat we niet verleid worden om mee te doen met de ongeremde consumptie,
het tomeloos gebruik van grondstoffen en energie.
Dat we niet leven alsof we de laatste generatie zijn,

We bidden voor alle leven, vol van uw scheppende kracht:
de planten, de dieren, onze medemensen.
Dat we tegenover hen allen de oude geboden onderhouden:
niet doden, niet stelen, niet begeren,
niet verkwanselen, niet achteloos vervuilen, niet wegwerpen,
niet meetrekken in een vernietigend avontuur
van menselijke overmoed en overheersing.
Dat uit ons doen en laten de liefde spreekt die de hele Wet vervult,
de liefde die zichtbaar wordt in alle handelingen die een betere wereld trachten op te bouwen.

We bidden voor de activisten die al jaren aan de kar trekken,
zowel als voor hen die aarzelend de eerste stappen zetten
op de weg naar vrede, rechtvaardigheid en integrale ecologie.
Bemoediging al wie aan de slag is, dichtbij, in de eigen levenskeuzes van elke dag,
of als verantwoordelijke in vereniging, werkkring of politiek.
Geef hen de ervaring dat hun inzet bijdraagt aan de voltooiing van uw schepping.

We bidden voor wie verstikt is door schuldgevoel,
voor wie verstard en cynisch werd, teleurgesteld in mensen,
of niet meer gelooft dat het kan goedkomen met onze wereld
Genees hen en ons tot zeventig maal zeven maal.
Raak ons aan met uw helend woord.
Bevrijd ons van dorheid en dodelijke onbeweeglijkheid.

Bevloei elk leven met hoop en nieuwe adem,
en kracht om mee te werken aan uw scheppingsverhaal:
een vruchtbare, gulle, gastvrije aarde, waar leven is voor al wat leeft.

8. Gebed voor de Scheppingsperiode 2

Enige, Gij onze God,
Gij die ons al riep van in de moederschoot
om te leven in vrijheid en verantwoordelijkheid,
om de aarde te beheren, te bewerken en te bewaren,
en haar zo in te richten dat er leven is voor al wat leeft,

wij bidden u voor onszelf:
maak ons gevoelig voor onrecht en vernieling,
zodat we de schreeuw horen,
zowel van de arme als van de aarde
en het tot richtingaanwijzer maken
voor de keuzes in onze dagelijkse leven.

wij bidden u voor alle leven op aarde,
de planten, de dieren, in al hun diversiteit,
de kwetsbare schoonheid van al wat ons omringt
en waarin Gij aanwezig zijt met uw scheppende kracht.
Doe ons meer en meer beseffen dat we familie zijn van elkaar,
dat alles met alles verbonden is en oneindig waardevol,
dat alles ons oproept om in relatie te treden met U.

Wij bidden u voor alle slachtoffers van milieuvernietiging,
de mensen die hun vruchtbare grond zien veranderen in woestijn
die meren zien opdrogen, gletsjers zien afsmelten, bossen zien verdwijnen,
die moeten verhuizen naar onzekerheid en armoede.
Maak ons tot medestanders op hun pad.
Maak hen sterk en veerkrachtig,
zodat ze de moed en de energie vinden
om hun leven opnieuw in handen te nemen,
hun waardigheid te herwinnen en nieuwe toekomst te vinden.

Wij bidden u voor alle mensen die verantwoordelijkheid dragen,
kleinschalig en dichtbij, in vereniging, gemeente/ parochie, school, instelling of bedrijf,
voor de verantwoordelijken in onze gemeente, in ons land,
of op wereldschaal, in de internationale economie en politiek.
Dat ze elkaar vinden in een dialoog die de tegenstellingen overwint.
Dat ze keuzes verhelderen, plannen maken, en samenwerken om ons weg te halen
uit de dodende spiraal van armoede en ecologische vernietiging
die onze wereld en onze toekomst bedreigt.

9. Gebed om ontferming: extra suggestie 1

(geïnspireerd door de encycliek Laudato Si')

Voorganger:

“De harmonie tussen de Schepper, de mensheid en de hele schepping werd vernield doordat we ons aanmatigden de plaats van God in te nemen, en weigerden onze beperkingen als schepselen te erkennen.” Zo lezen we in de encycliek Laudato Si’.

Omdat die vernielde harmonie ook in ons leven aanwezig is, willen we nu bidden om ontferming.

L God van het leven,
 onzelf hebben wij in het middelpunt gezet,
 en U buitenspel.
 Uw schepping hebben we verbouwd
 naar ons beeld en gelijkenis.
 Met wetenschappelijke zekerheid
 berekenen we wat kan en mag.
 Niets houdt ons tegen.

L Uw schepping hebben we overheerst en mishandeld:
 bossen gekapt,
 woestijnen geschapen,
 rivieren vergiftigd,
 de lucht bezoedeld.
 Vruchtbare grond
 schuift met iedere regenbui
 van de bergen naar beneden
 en kale rotsen blijven over.
 Wij zijn de pedalen kwijt.

L Roep de dodelijke wedloop een halt toe.
 Keer ons naar U,
 bekeer ons tot elkaar,
 om te worden de mens
 die Gij hebt gedroomd.

V Moge de scheppende God zijn Geest over ons uitstorten, onze zonden vergeven en ons
 vervullen van zijn liefde, van het goede leven in al zijn volheid. Amen.

Antwoorzang:

NLB 281 Wij zoeken hier uw aangezicht

t. S. de Vries/muziek: B. Luard - Selby

10. Gebed om ontferming: extra suggestie 2

(gebed naar Leny Dekker-Schouten)

- V Gegeven werd ons deze aarde,
 dit leven, het water en de lucht.
 Toevertrouwd aan de mensheid
 om haar te voeden
 en een woonplaats te geven.
- L Wij houden niet op
 hiervan te dromen
 en elke dag
 vermoorden wij die droom
 door de aarde te verminken.
- A God,
 een diepe schaamte grijpt ons aan.
 Hoe is deze aanval op uw schepping nog te keren?
 Hoelang nog geeft U ons tijd
 om terug te keren
 van deze heilloze weg?
- L Om uw schepping in eerbied te bewaren,
 om de bronnen van leven op aarde
 in ere te herstellen
 en met elkaar te delen.
- A Om de vooruitgang
 die ondergang dreigt te worden,
 terug te schroeven
 tot leven voor iedereen.
- L In gezamenlijke verantwoordelijkheid
 voor uw schepping,
 onze moeder aarde,
 in een gezamenlijk visioen
 van alles en voor allen.

11. Tafelgebed bij Scheppingszondag

Gezegend, de Levende, de Schepper,
de Roepkracht in ons midden
van een wereld die nog komen moet
en van mensen zoals we nog niet zijn.

Wij gedenken dat U om te beginnen,
het licht hebt geroepen
en scheiding hebt gemaakt tussen licht en duister,
tussen recht en onrecht
en pas daarna hebt gezegd dat het goed was.
Daarom bidden wij U
dat wij die scheiding heilzaam blijven onderkennen,
tot wij mensen elkaar echt tot licht zijn
en totdat de onterfde wereld waarlijk recht wordt gedaan.

Wij gedenken dat U Mozes hebt geroepen als profeet,
om het visioen van bevrijding
in daden om te zetten ;
en Aäron, zijn broer, tot priester,
om het manifest van uw ontferming over mens en aarde
met uw gemeente te vieren,
en van sabbat tot sabbat hoog te houden.
Daarom bidden wij U dat ook wij vandaag
zowel van kiezen als van vieren weten ;
dat wij onze inzet voor het behoud van uw schepping
niet laten uitspelen tegen de lofzang er over ;
dat woord en daad elkaars familie blijven
zoals broers van gerechtigheid en zusters van de schepping.

Wij gedenken dat U uw gemeente
op uittocht hebt gestuurd,
een lange weg van overwegend woestijn,
echter niet zonder oases en uitzicht op het beloofde land,
maar ook niet zonder tent van samenkomst voor lering en troost.
Daarom bidden wij U dat ook wij vandaag
de strijd voor menswaardigheid en behoud van de schepping
niet zullen ontlopen
en dat we tegelijk de ruimte blijven zoeken
om op te ademen en moed te vinden.

Wij gedenken de menswording van Eén
die als geen ander met U mee een Schepper is geworden
van licht in de ogen der blinden,
van hoop in de oren der doven
van een lied in de mond van de sprakeloze
en van uw Geesteswind voor wie geen stap meer kunnen verzetten.
Hij is uw mens van den beginnen geworden, uw nieuwe schepping
die zich niet tot het kwaad wilde bekennen,
die zich niet, dan aan het goede, heeft overgegeven,

die de vruchten van de boom des levens heeft geplukt,
met handen vol
om ze te eten en te drinken te geven
aan al wie hongert en dorst naar die geheelde schepping.

We scharen ons met Hem rondom die paradijselijke boom
om nu te eten en te drinken als uit zijn hand,
en om mens te worden, door U gekend, naar Hem genoemd.
Daarom bidden wij U dat ook wij, die Jezus zó gedenken,
mogen volharden in breken en delen,
in belijden en doen,
dat wij uit de kracht van U geloven
dat die beloofde aarde er eens en voorgoed zal komen!

Gezegend de Levende, de Schepper, de Roepkracht in ons midden!
Laudato si.

Ds Egbert Rooze

Deel IV

12. Eco-geboden uit de Bijbel

“De verantwoordelijkheid voor Gods aarde betekent dat de mensen, begiftigd met rede, de wetten van de natuur en het delicate evenwicht dat er tussen de schepselen van deze wereld bestaat, moeten respecteren. (.../...) Vandaar dat de Bijbelse wetten uitvoerig stilstaan bij verschillende normen die niet alleen de relatie tussen gelijken maar ook de relatie met andere levende wezens omvat” (Laudato Si’ 68)

In ‘Het evangelie van de Schepping’, het tweede hoofdstuk van de encycliek Laudato Si’, verwijst Paus Franciscus naar de Bijbelse wetten die ook de zorg voor de aarde en alle levende wezens omvatten. De Paus heeft het onder meer over de sabbat, het sabbatjaar en het jubeljaar, en somt daarnaast ook nog enkele andere voorbeelden op.

Egbert Rooze grasduinde voor ons nog even verder en plukte uit de Bijbelse bronnen onderstaande 10 + 1 Eco-geboden.

1. Gij zult **genieten** van al het toffe van de Schepping.
2. **Geniet** van het zaad-zaaiend kruid
de vruchtdragende bomen
de grazige aarde
Geniet van het gewemel in het water
het vliegend gevogelte boven de aarde
het vee, het krioelend en wild gedierte op de aarde.
3. **Geniet** van de mens, zo gevarieerd mogelijk uitgebeeld in *mannelijk en vrouwelijk*:
partner en glans van een bevrijdende God.
4. **Geniet** van de sabbatten, in dagen (7), jaren (7) en jubeljaren (7²).
Als je het niet doet, graaf je je eigen graf (Ex.31,14-17):
 - dan wordt de mens te opgejaagd
 - dan gaat de natuur en het dier niet zijn welverdiende rust krijgen
 - dan gaat ook de eerlijke verdeling van de aarde opgeofferd worden aan de graaizucht van de sterksten
5. Laat de os en de ezel ook **genieten** van de sabbat. Zij merken dat ook. Nog sterker: *Een dorsende os zal je niet muilkorven* (Dt.25,4). Laat hem tijdens het dorsen een graantje meepikken! Alstublieft, werkgever!?
6. **Geef** de aardbodem **haar respect terug, behandel** haar zo menselijk mogelijk. Laat de mens beseffen dat zij en de aardbodem Bijbels gesproken van hetzelfde woord afstammen: van adam. Het gaat om de mens (adam) op zijn mensbodem (adamah): de

adam op zijn adamah. Zozeer verwant zijn zij, zozeer wederzijds respect wordt er gevraagd!

7. **Geniet en koester** de Hof van Eden alsof het uw eigen tuintje is! Dit verhaal staat nà de Ballingschap toch aan het begin van de Bijbel als principieel perspectief: de niet vervuilde rivieren, al de lekkere vruchtbomen en het partnerschappelijke leven kleuren dit paradijs als 'zaalig'.
8. **Geniet van en onderhoud de Schepping zoals Vrouw Wijsheid:** vrolijk, dartel, dansend en innovatief (Spreuken 8). Heb ook oog voor de afbrekende krachten en de gebrokenheid; ga er in wijsheid mee om!
9. Wanneer je bij de graanoogst op de akker een schoof vergeet, mag je niet teruggaan om die op te halen. Laat hem achter voor de vreemdeling, de weduwen en wezen (Dt.24,19)
10. Als je een stad belegert (liever niet!), mag u haar boomgaarden niet vernietigen. Laat de bijl rusten en laat de bomen staan, want u moet er zelf van eten, en bovendien: is een boom soms een mens, dat u tegen hem moet strijden? (Dt.20,19)
11. (elfde gebod!): **Gij zult nu al genieten van de tekenen van de Nieuwe Schepping,** waargemaakt door een mens, die icoon van de Schepper is: Jezus Messias, die het Midden van de geschiedenis belichaamt. Zijn Geest wervelt aanstekelijk rond!

Dr Egbert Rooze

13. Teksten over voedsel

Speciaal voor het thema 'Het klimaat ligt op ons bord. Kies lokaal' selecteerde Ecokerk enkele teksten die vanuit een ongewone invalshoek een verrassende kijk geven op voedsel en landbouw.

Deze teksten werden eerder geschreven voor tekstenboekjes van Spoor ZeS (Chirojeugd Vlaanderen)

Voedsel van welke oogst?

Vergeten groenten als pastinaak en aardpeer
vind je alweer in de supermarkt.

Zevenblad helemaal niet.

Nochtans passen ze in hetzelfde rijtje.

Historisch gezien

zijn er zo'n 7000 planten op aarde bruikbaar voor voedsel.

De variëteiten zijn aangepast

aan de omstandigheden van hun leefgebied:

bergen, valleien, tropische bossen, droge steppes,

of het gematigd klimaat van het noorden.

Sommige kunnen tegen droogte,

andere houden van zoet of zout water,

van arme of rijke bodems.

Die diversiteit is een troef.

Maar als wereldbevolking

zijn we massaal afhankelijk geworden

van een beperkt aantal soorten.

95% van ons voedsel komt van slechts 30 gewassen

10 ervan bezorgen ons driekwart van onze eiwit- en energie-inname:

rijst, tarwe, maïs, soja, sorghum, gierst, aardappel,

zoete aardappel, bananen, suikerriet en suikerbiet.

Dit maakt ons wereldvoedselsysteem zeer kwetsbaar,

zeker waar lokale gewassen verdwijnen,

onder druk van de markt

of van de exportgewassen

of van klimaatverandering.

Om ons te wapenen tegen de klimaatcrisis

kunnen we maar best werk maken

van de bescherming van de ecosystemen

en van de herontdekking en herwaardering

van die onschatbare rijke diversiteit

en van de eeuwenlang overgeleverde lokale kennis van boeren.

Het is onze levensverzekering. Letterlijk.

Appel

"Als je een appel eet,
doe het dan zo
dat hij er zelf deugd aan beleeft."
Veel jaren geleden
gaf een spreker ons deze tip mee,
tijdens een weekend met de jeugdbeweging,

Eerlijk gezegd:
toen vond ik het nogal vergezocht,
en zelfs bizar.
Zeker vanuit het standpunt van de appel.
Hoe kan je opgegeten worden,
en er zelf deugd aan beleven?

Ik was duidelijk nog te jong
om het te begrijpen.

Maar zie:
na al die jaren zit die ene tip
nog stevig in mijn herinnering gebeiteld.
Als een popup verschijnt hij in mijn gedachten,
telkens als ik het zie:

het vanzelfsprekend openscheuren van verpakkingen
van diepvriespizza's,
van kaas en charcuterie,
van individuele porties boter, confituur of choco,

het gedachteloze kauwen
op de kant-en-klare maaltijden,
op chips, koekjes, chocolaatjes, snoepjes,
op yoghurt met fruitsmaak,
op gezonde snacks -of wat daar moet voor doorgaan-

Kan je dat allemaal eten
op zo'n manier
dat het voedsel er zelf deugd aan beleeft?

Waar is de geur van omgewoelde aarde,
de verwondering om wat kiemde, groeide, rijpte,
het feestelijk gevoel bij de oogst,
het eerbiedig proeven van de eerste radijs, vers uit de grond,
de tranen in je ogen bij het pellen van een ajuin,
de aandachtige eerste beet in de pasgeplukte zoetzure appel?

Naar Psalm 24

Wij zijn God niet. De aarde was er al voordat wij er waren en zij werd aan ons gegeven.

.../...

Iedere gemeenschap kan van het goede van de aarde nemen wat zij nodig heeft om te overleven, maar ze heeft ook de plicht om de aarde te beschermen en haar vruchtbaarheid voor toekomstige generaties te verzekeren. (Laudato Si' 67)

De aarde en al wat er op leeft,
oprijzend uit de watermassa
het behoort ons niet toe.
Het is Gods werk.

Wie mag er dan dat groots geheim benaderen?
alleen mensen, wier handen zich aan niets vergrijpen,
mensen met een oprecht hart,
die zich niet verkopen aan macht en geweld,
geen afgoden achterna lopen.

Zij dragen met zich mee
de zegen van God:
het recht van de rechtelozen,
het herstel van een geschonden aarde.
Zo gaat het met wie eerlijk zoekt
naar het gezicht van God in alles en allen.

Nu dan, poorten van onze wereldstad,
doorbreek je enge grenzen,
geef toegang aan de velen
die bij u aankloppen.

Open je handelsgrenzen
stop je uitbuiting en geldzucht.
Luister naar de groepen en minderheden
met hun koninklijke droom van vrede!

Of ben je vergeten
welke kracht er schuilt in gewone mensen,
welke strijdbaarheid er in hun hart is gelegd?

Voor je stikt in je eigen wanbeheer,
geef ruimte aan Wie de ruimte schiep!

(Jan De Roeck)

14. Liederen

Van grond en vuur

*t. Huub Oosterhuis/m. Antoine.Oomen
lied 910 uit het Verzameld liedboek of lied 693 uit
Gezangen voor Liturgie.*

Van grond en vuur zult Gij ons maken
hoog op rotsen, aan levend water,
van geur en smaak, van licht en stem,
uw evenbeeld.

Volk dat in duisternis gaat,
mensen met stomheid geslagen,
het zal geschieden, zegt Hij,
dat zij weer glanzen als nieuw.

Van licht en stem zult Gij ons maken,
uw evenbeeld.

Niet meer beklemd en verdeeld,
niet meer in woorden gevangen
een en gekend en bevrijd
eindelijk mens zal ik zijn.

Daar staat de stoel van het recht,
daar zal staan de tafel der armen,
dan is de dag van het lam,
zie, Ik kom haastig. zegt Hij.

Lied van het land

(tekst: Jan Duin, melodie: Land of hope and glory)

Land van God gegeven, aarde is uw naam
Land om van te leven, uit de zee vandaan.
Dat wij u bebouwen, als een volk dat dient,
In het vast vertrouwen eens de oogst te zien (2x).

Land onder de wolken achter de woestijn,
Land waarheen de volken gaan om brood en wijn.
Dat wij u bewaren totdat God verschijnt
En op deze aarde alles nieuw zal zijn (2x).

Tot u ben ik gezonden

*t. Huub Oosterhuis/m. Bernard Huijbers
NLB 391*

Hij ging van stad tot stad,
Hij sprak: "tot u ben ik gezonden."
Voor zieken en gewonden had Hij een woord,
een onderdak.

Alles heeft Hij welgedaan.
Tot wie zou ik anders gaan.

Hij gaf aan blinden het gezicht.
De nacht heeft Hij verdreven.
Gaf doden weer het leven.
Waar Hij voorbij ging, werd het licht. refr.

Daags voordat Hij gestorven is,
heeft Hij het brood genomen:
"Hiertoe ben ik gekomen,
doet dit tot mijn gedachtenis." refr.

En alwie Jezus' naam belijdt,
zal wonderen verrichten
en als een lamp verlichten
de lange gang van onze tijd. refr.

Wees goed voor deze aarde

*tekst Hans Bouma,
muziek: Sander van Marion, NLB 1010 'Geef vrede Heer,
geef vrede', of 'De ware kerk des Heren' NLB 968*

Wees goed voor deze aarde, het dier, de boom, de plant,
Want alles heeft zijn waarde, is schepping van Gods hand.
Wees goed voor al het leven, het heeft een eigen recht,
De Heer gaf het zijn zegen, Hij is er aan gehecht.

Wees goed voor deze aarde, zij is Gods eigendom,
God houdt zo van de paarden, de meren en de zon.
Wees goed voor al het leven, Gods hart klopt er in mee,
Hij heeft zijn Geest gegeven, aan berg en dal en zee.

Wees goed voor deze aarde, vertrap en plunder niet,
Bewerk haar en bewaar haar zoals de Heer gebiedt.
Wees goed voor al het leven, bezorg de Heer geen smart,
Wie doodt, hij werkt God tegen, hij trapt Hem op zijn hart.

De steppe zal bloeien

t. Huub Oosterhuis/m. Antoine Oomen NLB 609

De steppe zal bloeien
de steppe zal lachen en juichen.
De rotsen die staan
vanaf de dagen der schepping
staan vol water, maar dicht,
de rotsen gaan open.
Het water zal stromen,
het water zal tintelen, stralen,
dorstigen komen en drinken.
De steppe zal drinken,
de steppe zal bloeien,
de steppe zal lachen en juichen.

De ballingen keren,
ze keren met blinkende schoven.
Die gingen in rouw
tot aan de einden der aarden,
één voor één, en voorgoed,
die keren in stoeten.
Als beken vol water,
als beken vol toesnellend water,
schietend omlaag van de bergen,
als lachen en juichen,
die zaaiden in tranen,
die keren met lachen en juichen.

De dode zal leven,
de dode zal horen: nu leven.
Ten einde gegaan.
en onder stenen bedolven:
dode, dode, sta op,
het licht van de morgen,
Een hand zal ons wenken,
een stem zal ons roepen: Ik open
hemel en aarde en afgrond
en wij zullen horen
en wij zullen op staan
en lachen en juichen en leven.

Het lied van het beloofde land

(tekst, Hans Bouma, muziek Ps.87)

Bevrijd van dienstbaarheid aan vreemde goden
zijn wij op weg naar het beloofde land,
de grote toekomst heeft ons overmand,
God doet ons op een nieuwe schepping hopen.

Wij dromen van gerechtigheid en vrede,
leven voorgoed, geluk voor iedereen,
hemel en aarde weer verzoend bijeen,
volop bewoonbaar zal de wereld wezen.

Verheugd zoeken wij tekenen van leven,
spelen wij in op wat God heeft beloofd,
wij vinden Jezus, Hij is onze hoop,
de eerste oogst van nieuwe mogelijkheden.

Met Hem, de eerstgeborene der doden,
geven wij stralend van Gods toekomst blijk,
hoe onbewoonbaar deze wereld lijkt,
hardnekkig blijven wij in God geloven.

Het lied van de nieuwe aarde

(tekst Hans Bouma, mel. Ps.149)

Wij hopen op een nieuwe schepping,
naar Gods belofte is er redding,
de grote toekomst is aanstaande
de hemel daalt op aarde.
God is trouw, Hij gaat met ons door,
onweerstaanbaar doet Hij zijn woord,
waar nu nog dood en zonde zijn
woont eens gerechtigheid.

God, wij verwachten u op aarde,
woon bij ons mensen als een vader,
de schepping reikhalst naar bevrijding,
wil haar met ons verblijden.
Maak ons nieuw, breng ons aan het licht,
kom nabij in wie vrede sticht,
Gij spreekt uw Zoon ons tegemoet:
de hoop die leven doet.

VPKB - Werkgroep Kerk in de Samenleving met dank aan Ecokerk!

Raadpleeg de websites: www.ecokerk.be; www.klimaatnetwerk.be;

www.protestantlink.be

.

...